

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 08 kwietnia 2025 r.
Znak sprawy: DPB.bk.058.1.2025

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: interpelacji nr 8652 w sprawie „rozporządzenia ministra rolnictwa i rozwoju wsi chroniącego torfowiska i tereny podmokłe”

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację nr 8652 Pani Anny Gembickiej Poseł na Sejm RP oraz Pana Jarosława Sachajko Posła na Sejm RP w sprawie „rozporządzenia ministra rolnictwa i rozwoju wsi chroniącego torfowiska i tereny podmokłe”, przekazuję następujące informacje.

Na wstępie warto podkreślić, że norma GAEC 2 ma na celu ochronę torfowisk i obszarów podmokłych użytkowanych rolniczo z jednoczesnym uwzględnieniem prowadzenia działalności rolniczej pozwalającej zakwalifikować te grunty jako użytki rolne. Norma ta jest elementem obowiązkowej do wdrożenia przez wszystkie państwa członkowskie Unii Europejskiej warunkowości w ramach Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023 -2027 (*dalej „warunkowość”*).

Obowiązująca od 2023 r. warunkowość uzależnia otrzymanie pełnego wsparcia w ramach:

- płatności bezpośrednich (w tym ekoschematów),
- płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych,
- płatności ekologicznych, premii z tytułu zalesień, zadrzewień lub systemów rolno-leśnych oraz
- płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW),

od spełniania przez beneficjentów norm i wymogów warunkowości obejmujących obszar: klimat i środowisko, zdrowie publiczne, zdrowie roślin i dobrostan zwierząt.

Konieczność wprowadzenia normy GAEC 2 wynika wprost z obowiązujących zapisów załącznika nr III do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 i dotyczy wszystkich państw członkowskich UE.

W Polsce norma GAEC 2 obowiązuje od 15 marca 2025 r. Zgodnie z zapisami rozporządzenia 2021/2115 powinna obowiązywać od roku 2023 r., jednak w wyniku negocjacji z Komisją Europejską dotyczących zapisów Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, w 2022 r. uzyskano akceptację na opóźnienie jej wdrożenia do 2025 r. Dzięki temu rolnicy zyskali więcej czasu na dostosowanie się do nowych wymogów warunkowości oraz przygotowanie się do ich implementacji. Niemniej jednak należy mieć na względzie, że już od 2022 r. rolnicy byli informowani o ogólnych założeniach normy.

Kryteria definiujące obszary do objęcia normą ujęto w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 marca 2025 r. w sprawie torfowisk i obszarów podmokłych objętych normą GAEC 2 (Dz. U. poz. 307).

W celu utrzymania prowadzenia działalności rolniczej na obszarach objętych ochroną w ramach normy GAEC 2, pozwalającej zakwalifikować grunty jako użytki rolne, rolnicy wnioskujący m.in. o przyznanie płatności bezpośrednich lub o płatności obszarowe realizowane w ramach II filaru Wspólnej Polityki Rolnej, powinni przestrzegać wymogów określonych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 7 marca 2025 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie norm oraz szczegółowych warunków ich stosowania (Dz. U. poz. 293).

Na obszarze GAEC 2 w przypadku:	
trwałych użytków zielonych (TUZ)	gruntów ornych (GO)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ nie przekształca się ich i nie zaoruje, z wyłączeniem możliwości wykonania zabiegu renowacji z zastosowaniem płytkiej uprawy gleby i podsiewu nie częściej niż raz na 4 lata, ▪ nie wydobywa się z nich torfu, ▪ nie buduje się na nich i nie odnawia rowów i instalacji drenujących do odwadniania lub odprowadzania wody z terenu.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nie zaoruje się ich, z wyłączeniem możliwości płytkiej uprawy gleby do głębokości 15 cm, ▪ nie wydobywa się z nich torfu, ▪ nie buduje się na nich i nie odnawia rowów i instalacji drenujących do odwadniania lub odprowadzania wody z terenu.

Należy zauważyć, że dzięki staraniom Polski zmianie uległy przepisy unijne i gospodarstwa do 10 ha nie podlegają kontrolom i sankcjom z tytułu warunkowości (czyli ok. 73% wszystkich gospodarstw).

Poniżej przekazuję odpowiedzi na pytania ujęte w interpelacji nr 8652.

Ad. pyt. 1

W jaki sposób rolnicy mają zapewnić paszę dla zwierząt, jeśli ich łąki są zalane, a GAEC 2 uniemożliwia odnawianie rowów melioracyjnych? oraz

Ad. pyt. 2

Czy ministerstwo przewiduje wyjątki pozwalające na konserwację systemów odwadniających w sytuacji, gdy zalanie gruntów uniemożliwia zbiór paszy?

Pragnę poinformować, że w przypadku trwałych użytków zielonych (łąk i pastwisk wykorzystywanych rolniczo - TUZ), położonych na obszarach objętych ochroną w ramach normy GAEC 2, istnieje możliwość prowadzenia działalności rolniczej z uwzględnieniem obowiązujących wymogów.

Jednocześnie, w kontekście rowów i instalacji drenujących, pragnę zwrócić szczególną uwagę, że zakaz odnowy rowów i instalacji drenujących do odwadniania lub odprowadzania wody z terenu - nie obejmuje ich konserwacji.

Tym samym na TUZ objętych normą GAEC 2 dopuszczone są tzw. konserwacje:

- bieżące, tj. koszenie skarp, dna rowów i usuwanie przetamowań oraz
- gruntowne (okresowe, np. nie częściej niż raz na trzy lata), tj. odmulanie rowów, wylotów drenarskich, wycinanie zakrzaczenia z dna rowów, udrażnianie rurociągów drenarskich.

Ponieważ wymogi normy GAEC 2 nie dotyczą rowów i instalacji do nawodnień (podsiąkowych czy zalewowych), to w przypadku istniejących rowów i zbieraczy drenarskich powinny być one w pełni funkcjonalne.

Powyższe informacje zostały opublikowane w komunikacie z dnia 1 kwietnia 2025 r. dostępnym na stronie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW):

- w aktualnościach na stronie głównej:
<https://www.gov.pl/web/rolnictwo/norma-gaec-2--mozliwe-dzialania-zwiazane-z-utrzymaniem-rowow-i-urzadzen-melioracyjnych> oraz
- w „KOMUNIKATACH” w zakładce dotyczącej warunkowości:

<https://www.gov.pl/web/rolnictwo/mozliwe-dzialania-zwiazane-z-utrzymaniem-rowow-i-urzadzen-melioracyjnych-na-obszarach-objetych-norma-gaec-2>

Ad. pyt. 3

Czy rolnicy będą mogli wnioskować o indywidualne pozwolenia na odwodnienie swoich łąk objętych GAEC 2, jeśli ich grunty są kluczowe dla utrzymania hodowli?

Zakres możliwych działań związanych z utrzymaniem i konserwacją obecnych rowów i urządzeń melioracyjnych (opisany w odpowiedzi na pyt. 1), ma na celu ochronę torfowisk i obszarów podmokłych użytkowanych rolniczo, z jednoczesnym uwzględnieniem prowadzenia działalności rolniczej pozwalającej zakwalifikować te grunty jako użytki rolne.

Ad. pyt. 4

Czy ministerstwo planuje jakiegokolwiek wsparcie dla rolników, którzy w wyniku GAEC 2 stracą możliwość zbioru paszy z własnych łąk? oraz

Ad. pyt. 5

Czy w sytuacjach, gdy GAEC 2 powoduje utratę plonów paszowych, rolnicy będą mogli liczyć na dodatkowe dopłaty lub rekompensaty?

Zgodnie z obowiązującymi wymogami, rolnicy powinni mieć możliwość zbioru pasz z posiadanych łąk. Jednocześnie uprzejmie informuję, że rolnicy posiadający w swoich gospodarstwach obszary podlegające ochronie w ramach normy GAEC 2, o ile spełniają warunki i kryteria dostępu, mogą ubiegać się o płatności w ramach ekoschematu Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych. Warunkiem uzyskania płatności w ramach tego ekoschematu jest wystąpienie na TUZ zalania lub podtopienia (przy czym zalanie lub podtopienie występuje, gdy stan wysycenia profilu glebowego wodą utrzymuje się: (i) na poziomie przynajmniej 80%, (ii) przez co najmniej 12 następujących po sobie dni między 1 maja a 30 września roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności). Rolnik, składając wniosek o przyznanie płatności w ramach ekoschematu Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych, nie wskazuje konkretnych działek, które mogą być zalane wodą, a jedynie zaznacza we wniosku chęć ubiegania się o tę płatność. Informacje o wystąpieniu zalania lub podtopienia TUZ przekazywane są przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa-Państwowy

Instytut Badawczy (IUNG-PIB) do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) do dnia 2 października na podstawie danych satelitarnych.

Jednocześnie, na zasadach ogólnych, rolnicy mogą ubiegać się o wsparcie na obszarach objętych normą GAEC 2 w ramach płatności bezpośrednich, w tym m.in. o praktykę Ekstensywne użytkowanie trwałych użytków zielonych z obsadą zwierząt w ramach ekoschematu Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi lub o płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne, czy płatności dla ONW.

Ad. pyt. 6

Czy ministerstwo przeprowadziło analizę, ilu rolników utrzymujących zwierzęta może mieć problem z zapewnieniem paszy w związku z nowymi ograniczeniami GAEC 2?

Należy podkreślić, że norma GAEC 2 jest elementem warunkowości Wspólnej Polityki Rolnej w okresie 2023-2027. Warunkowość jest obowiązkowa dla rolnika wnioskującego m.in. o przyznanie płatności bezpośrednich lub o płatności obszarowe realizowane w ramach II filaru Wspólnej Polityki Rolnej i obowiązuje wszystkich rolników w całej Unii Europejskiej. Jest to również baza do określenia wymagań dla dodatkowo płatnych, dobrowolnych działań podejmowanych przez rolnika.

W tym kontekście pragnę poinformować, że ogólne założenia dotyczące normy GAEC 2 wynikają wprost z przepisów unijnych. Założenia dotyczące kryteriów definiujących obszary GAEC 2 (torfowisk i obszarów podmokłych użytkowanych rolniczo) przyjęte były w 2022 r. w zaakceptowanym przez Komisję Europejską Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023 – 2027 (PS WPR). Kryteria te odwoływały się do zawartości materii organicznej na poziomie co najmniej 30% i miąższości na poziomie co najmniej 40 cm. Na podstawie tych kryteriów szacowana powierzchnia obszarów objęta normą wyniosłaby ok. 578 tys. ha, z czego grunty orne stanowiłyby ok. 12,09%.

W wyniku przeprowadzonych negocjacji ustalono kryterium zawartości materii organicznej na poziomie co najmniej 40% (przy miąższości na poziomie co najmniej 40 cm). Tym samym powierzchnia objęta normą GAEC 2 wynosi obecnie ok. 399,9 tys. ha, z czego grunty orne stanowią 9,58%, tj. ok. 38,3 tys. ha, a trwałe użytki zielone ok. 361,6 tys. (ok. 90,42%). Oznacza to, że w skali kraju powierzchnia obszarów użytkowanych rolniczo do objęcia normą GAEC 2 zmniejszyła się o ok. 178 tys. ha w stosunku do powierzchni przyjętej w PS WPR w 2022 r. Znaczna część tych obszarów pokrywa się z obszarami chronionymi w ramach NATURA 2000, co oznacza, że już obecnie podlegają one ochronie.

Uwzględniając powyższe, należy bardzo wyraźnie podkreślić, że pomimo konieczności obniżenia w toku negocjacji progu zawartości materii organicznej do co najmniej 40% - przyjęcie rozwiązania kompromisowego jest korzystniejsze dla rolników w stosunku do założeń z 2022 r.

Ponadto, należy zauważyć, że obowiązujące wymogi na obszarach GAEC 2 zapewniają możliwość utrzymania TUZ i tym samym możliwe powinno być pozyskiwanie pasz dla zwierząt w gospodarstwie rolnika.

Ad. pyt. 7

Jeśli rolnik nie może zebrać paszy, to czy ministerstwo przewiduje możliwość jej zakupu w ramach specjalnego wsparcia, np. dopłat do paszy dla gospodarstw objętych GAEC 2?

Norma GAEC 2 ma na celu ochronę torfowisk i obszarów podmokłych użytkowanych rolniczo z jednoczesnym uwzględnieniem prowadzenia działalności rolniczej pozwalającej zakwalifikować te grunty jako użytki rolne.

Mając na uwadze powyższe, istnieje możliwość wykorzystywania rolniczego TUZ z uwzględnieniem obowiązujących w tym zakresie wymogów. Tym samym możliwe powinno być pozyskiwanie pasz dla zwierząt w gospodarstwie rolnika.

Ad. pyt. 8

Jak będą wyglądały kontrole przestrzegania GAEC 2 w przypadku gospodarstw hodowlanych? Czy rolnicy będą mogli wykazać, że ich działania (np. drobna konserwacja rowów) były konieczne do zapewnienia paszy dla zwierząt?

Kontrole na miejscu w zakresie warunkowości przeprowadzane są zgodnie z przepisami unijnymi. Co do zasady kontroli takiej podlega 1% rolników wnioskujących o przyznanie płatności. Należy jednak podkreślić, że gospodarstwa do 10 ha użytków rolnych (73% gospodarstw kraju) nie podlegają kontroli i sankcjom związanym z realizacją warunkowości, w tym normy GAEC 2. W przypadku pozostałych gospodarstw, w sytuacji stwierdzenia niezgodności z wymogami, może być zastosowane zmniejszenie płatności, które co do zasady wynosi 3%. Niemniej jednak poziom zmniejszenia zależy od rodzaju i skali naruszenia norm i wymogów. Obecnie trwają prace nad *rozporządzeniem MRiRW zmieniającym rozporządzenie w sprawie liczby punktów, jaką przypisuje się stwierdzonej niezgodności oraz procentowej wielkości kary administracyjnej w zależności od liczby punktów przypisanych stwierdzonym niezgodnościom.*

Wyjaśnienia dotyczące zakresu możliwych konserwacji rowów i urządzeń melioracyjnych ujęto w odpowiedzi na pyt. 1

Ad. pyt. 9

Czy na terenie oznaczonym normą GAEC 2 można konserwować czyli odmulać rowy melioracyjne? oraz

Ad. pyt. 10

Co w sytuacji gdy na części działki jest strefa GAEC 2 a na części działki nie. Jak wtedy można wykonywać prace melioracyjne? oraz

Ad. pyt. 11

Czy Wody Polskie będą mogły konserwować urządzenia melioracji podstawowej w przypadku gdy te tereny znalazły się w strefie GAEC 2?

Wyjaśnienia dotyczące zakresu możliwych konserwacji rowów i urządzeń melioracyjnych ujęto w odpowiedzi na pyt. 1

Niemniej jednak należy mieć na względzie, że ochronie w ramach GAEC 2 podlega obszar wyznaczony przez IUNG-PIB.

Ad. pyt. 12

Co w przypadku gdy ktoś jesienią 2024 wykonał orkę i chce wystąpić o przekształcenie TUZ na grunty orne?

Zarówno rozporządzenie MRiRW w sprawie torfowisk i obszarów podmokłych objętych normą GAEC 2 (Dz. U. poz. 307), jak i rozporządzenie MRiRW zmieniające rozporządzenie w sprawie norm oraz szczegółowych warunków ich stosowania (Dz. U. poz.293) obowiązują od 15 marca 2025 r.

Należy jednak zauważyć, że w odniesieniu do TUZ istnieją jeszcze dwie normy – GAEC 1 „Utrzymywanie trwałych użytków zielonych (TUZ) w oparciu o udział powierzchni TUZ w powierzchni użytków rolnych (UR) na poziomie krajowym”, jak również GAEC 9 „Zakaz przekształcania lub zaorywania TUZ wyznaczonych jako wrażliwe pod względem środowiskowym (cennych) na obszarach Natura 2000”. Rolnik zobowiązany jest do przestrzegania wymogów w ramach tych norm.

Ad. pyt. 13

Czy jeśli rolnik nie zaznaczy danej działki znajdującej się w strefie GAEC 2 do dopłat bezpośrednich to czy za wykonaną konserwację rowów melioracyjnych będzie ukarany?

Zgodnie z przepisami unijnymi - art. 84 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 6.12.2021, str. 187, z późn. zm.), państwa członkowskie zobowiązane są do ustanowienia systemu kar administracyjnych z tytułu warunkowości wobec beneficjentów otrzymujących m.in. płatności bezpośrednie, którzy nie przestrzegają w danym roku kalendarzowym obowiązków określonych w tytule III rozdział I sekcja 2 rozporządzenia (UE) 2021/2115¹. Uprzejmie informuję, że obecnie trwają prace nad rozporządzeniem MRiRW zmieniającym rozporządzenie w sprawie liczby punktów, jaką przypisuje się stwierdzonej niezgodności oraz procentowej wielkości kary administracyjnej w zależności od liczby punktów przypisanych stwierdzonym niezgodnościom - gdzie będą określone zmniejszenia z tytułu nieprzestrzegania wymogów w ramach normy GAEC 2.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Stefan Krajewski

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

---

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm)